שבילי פנחס

הלקח הנשגב של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע

כל אחד שעומד אצל המזוזה צריך להתנהג כשבטים להזכיר תפלת יעקב אבינו בשם שד"י שעל המזוזה

בפרשתנו פרשת מקץ דבר בעתו מה טוב, להתבונן במעשה הנשגב של השבטים הקדושים, כאשר הלכו להשתדל אצל האיש הממונה על ביתו של יוסף, בענין הכסף שנמצא באמתחתם של השבטים, בחרו לדבר עמו בעמדם בפתח הבית, כמו שכתוב (בראשית מג-יט): **"ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו פתח הבית"**. וצריך ביאור לשם מה דיברו השבטים עם האיש בפתח הבית, ולא המתינו לדבר עמו בתוך הבית עצמו.

וביאר ב"שפתי כהן" [מהמקובל האלקי רבי מרדכי הכהן מצפת זי"ע מגורי האריז"ל], כי השבטים דיברו בכוונה תחילה אל האיש בפתח הבית, ששם הוא המקום שקובעים את המזוזה שחקוק עליה שם **שד"י** מבחוץ, כדי לעורר בכך תפלתו של יעקב אביהם עליהם בשם **שד"י**, כמו שכתוב (שם יד): **"ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושילח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין"**. ופירש רש"י:

"ואל שדי, מעתה אינכם חסרים כלום אלא תפלה, הריני מתפלל עליכם. ואל שדי, שדי בנתינת רחמיו וכדי היכולת בידו ליתן, יתן לכם רחמים, זהו פשוטו. ומדרשו מי שאמר לעולם די יאמר די לצרותי, שלא שקטתי מנעורי, צרת לבן, צרת עשו, צרת רחל, צרת דינה, צרת יוסף, צרת שמעון, צרת בנימין... ושילח לכם את אחיכם, זה שמעון. אחר, רוח הקודש נזרקה בו לרבות יוסף".

לפי זה מבאר ה"שפתי כהן", כי כשהגיעו השבטים לפתח הבית, ששם הוא המקום שצריך להניח את המזוזה שכתוב עליה השם **שד"י**, הזכירו תפלתו של יעקב אבינו שהתפלל עליהם לפני הקב"ה בשם **שד"י**, והנה הדברים בלשון קדשו:

"ויגשו האנשים וידברו אליו פתח הבית. למה פתח הבית, לפי שהתפלל עליהם אביהם באל שדי, שאמר ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש, כשבאו לפתח זכרו המזוזה שיש בה שם שדי, אמרו התפילה של אבא בא עתה, שאמר 'לפני האיש', לזה ויגשו אל האיש לא אל יוסף, ולזה לא המתינו עד שיכנסו, אלא פתח הבית שהוא מקום התפילה, שאמר יתן לכם רחמים באל שדי שהוא בפתח, וכן היה שאמר להם [האיש שבפתח הבית] (שם כג) **שלום לכם אל תיראו, הקדים להם השלום, אז ידעו שהתפילה של אביהם עשתה פירות"**.

יומתק לבאר הטעם שהשבטים נזכרו בתפלתו של יעקב כשעמדו בפתח הבית, על פי מה שכתוב (שם מט-כד): **"ותשב באיתן קשתו"**, והביא רש"י את הפירוש של תרגום אונקלוס: **" וְתָבַת בְּהוֹן נְבִיאוּתֵיהּ עַל דְּקַיֵּים אוֹרַיְיתָא בְּסִתְרָא"**, שנתיישבה נבואתו של יוסף שחלם על אחיו, משום שקיים את התורה בסתר, אם כן הרי ברור שיוסף הצדיק קיים גם במצרים מצות מזוזה בפתח ביתו בסתר, לכן כאשר הגיעו השבטים בפתח ביתו של יוסף, הרגישו בקדושת המזוזה שהיתה שם שהיה כתוב עליה שם **שד"י**, ונזכרו בתפלתו של יעקב אבינו בשם זה: **"ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש"**.

"א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים" ראשי תיבות ישרא"ל

מה נפלאים הם דברי הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, כפי שהובאו ב"אמרי פנחס" (פרשתנו אות עה), שאמר בשם ה"שפתי כהן" החידוש הנזכר בענין השבטים שעמדו דוקא בפתח הבית, והוסיף ללמד לקח נשגב לדורות עולם, שכל אחד מישראל בשעה שעומד אצל המזוזה שכתוב עליה שם **שד"י**, ילך בדרכם של השבטים להזכיר תפלתו של יעקב אבינו: **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**, ויכוון למה שפירש רש"י: **"מי שאמר לעולם די יאמר לצרותינו די"**.

כעבדא קמיה מאריה יש להוסיף תבלין לדבריו הקדושים, על פי מה שביאר ה"אמרי יוסף" הטעם שהתפלל יעקב אבינו תפלה זו: **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**, כי כאשר ראה יעקב שמדת הדין שורה עליו מפאת כל הצרות שעברו עליו, והנה עתה נפלה עליו צרה חדשה, שהוא צריך לשלוח את בנימין למצרים, לכן התפלל להמתיק הדינים משמו **ישרא"ל**, לכן התפלל **"א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים"** ראשי תיבות **ישרא"ל**, והנה הדברים בלשון קדשו:

"על פי מה שמקובל מצדיקים, אשר העצה היעוצה להמתיק הדינים מאת איש ישראל, הוא על ידי שימצא איזה המתקה בשמו של האדם, ולכן כיון שרצה יעקב אבינו ע"ה להמתיק מעליו סוד הדינין, לכן אמר ואל שדי יתן לכם רחמים, כי שמו ישרא"ל הוא ראשי תיבות א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים, ולכן אמר דייקא קודם (שם יא) **ויאמר להם ישראל אביהם, דייקא שם ישראל המורה על זה"**.

הנה כי כן כאשר נשלב את דברי רבי פנחס מקאריץ יתכן לומר, שיעקב אבינו בחר בכוונה תחילה להמתיק הדינים דוקא משם **ישראל**, כדי לעשות בכך הכנה לדורות עולם להמתיק הדינים מכלל ישראל הנקראים על שמו **"ישראל"**, לכן התפלל עליהם **א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים** ראשי תיבות **ישרא"ל**, וזהו הטעם כי בשעה שאיש ישראל עומד אצל המזוזה שחקוק עליה השם **שד"י**, דבר בעתו מה טוב להזכיר תפלתו של יעקב בשם זה: **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**, כדי להמתיק הדינים מכל ישראל, ויכוון למה שפירש רש"י: **"מי שאמר לעולם די יאמר לצרותינו די"**.

מצות מזוזה היא סגולה לשמירה ולאריכות ימים

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, להשתעשע בביאור הטעם שיעקב אבינו התפלל על השבטים דוקא בשם **שד"י** החקוק על המזוזה: **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**, זאת ועוד, לבאר הטעם שעמדו השבטים בפתח הבית של יוסף במקום המזוזה שחקוק עליה שם **שד"י**, כדי לעורר תפלתו של יעקב אבינו עליהם בשם **שד"י**.

שפתי כהן: השבטים נגשו לדבר עם האיש בפתח הבית כדי להיזכר בתפלת יעקב אבינו בשם שד"י שעל המזוזה

יעקב אבינו התפלל: א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים ראשי תיבות ישרא"ל, כי התכוון להתפלל על כלל ישראל בכל הדורות

מעשה רוקח: המזוזה שהיא בצד ימין של הפתח היא כנגד יעקב אבינו שמדתו תפארת היא רחמים הנוטה לימין

יעק"ב בגימטריא ז' פעמים הוי"ה כנגד ז' מדות, וכן במזוזה בב' הפרשיות "שמע" "והיה אם שמוע" יש ז' שמות הוי"ה

פתח דברינו יאיר על פי הידוע כי מצות מזוזה היא סגולה לשמירה מכל דבר רע לכל יושבי הבית, ומקור הדבר בגמרא (מנחות מג:): **"אמר רבי חנינא, בוא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם. מדת בשר ודם מלך יושב מבפנים ועם משמרין אותו מבחוץ, מדת הקב"ה אינו כן, עבדיו יושבין מבפנים, והוא משמרן מבחוץ, שנאמר** (תהלים קכא-ה) **ה' שומרך ה' צלך על יד ימינך"**. וכתב ב"דרכי משה" (יו"ד סימן רפו אות ד) בשם שו"ת מהר"ם מרוטנבורג (סימן קח): **"מובטח אני שכל בית שמתוקן במזוזה כהלכתה, אין שום מזיק יכול לשלוט בו"**.

וזהו הטעם למנהג ישראל תורה הוא, לכתוב על קלף המזוזה מבחוץ מאחורי הפרשיות את השם **שד"י**, ולא נזכר מנהג זה לא בתלמוד בבלי ולא בתלמוד ירושלמי, אבל כן כתב הרמב"ם (הלכות מזוזה פ"ה ה"ד): **"מנהג פשוט שכותבים על המזוזה מבחוץ כנגד הריוח שבין פרשה לפרשה שדי"**. וכן כתב ה"טור" (יו"ד סימן רפח) בשם אביו הרא"ש: **"נהגו לכתוב שדי מבחוץ"**. וכתב ה"בית יוסף" שהמקור לכך הוא בזוהר הקדוש (פרשת ואתחנן רסו.), וכתב על זה הרמ"א ב"דרכי משה" (שם אות ג) בשם ה"כל בו" (סימן צ): **"מה שנהגו לכתוב זה השם יותר משאר שמות, מפני ששם זה נוטריקון ש'ומר ד'ירת י'שראל"**.

ומקור הדבר בזוהר הקדוש ברעיא מהימנא (פרשת ואתחנן רסג:), כי בפתח הבית בצד שמאל עומד שד אחד שרוצה לחבל ליושבי בית, וכאשר אדם נושא את עיניו ורואה את השם במזוזה שבצד ימין של הפתח ומזכיר אותו, אין השד יכול להזיק לו. וכתב החיד"א בהגהות "נצוצי אורות" על גיליון הזוהר (שם אות ד) בשם "זוהר הרקיע" לרבינו האריז"ל, שהכוונה בזה על שם **שד"י** הרשום על המזוזה בחוץ, וסיים: **"וצריך לכוון כי שם שד"י הוא שומר ישראל"**. ובספר "מצת שימורים" למקובל האלקי רבי נתן שפירא (שער המזוזה ד"ה עוד מצאתי) הביא בשם כתיבת רבינו האריז"ל: **"וצריך לכוין כי שם שד"י הוא ש'ומר ד'לתות י'שראל"**.

והנה מצות מזוזה היא גם כן סגולה נפלאה לאריכות ימים, כמו שכתב המחבר בשלחן ערוך (שם ס"א): **"מצות עשה לכתוב פרשת שמע, והיה אם שמוע, ולקבעם על מזוזת הפתח, וצריך ליזהר בה מאד, וכל הזהיר בה יאריכו ימיו וימי בניו, ואם אינו זהיר בה יתקצרו"**. והמקור לכך הוא במה שדרשו בגמרא (שם) סמיכות הכתובים (דברים יא-כ): **"וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך"**, ומיד אחריו כתוב (שם כא): **"למען ירבו ימיכם וימי בניכם"** וגו'.

בענין זה מצינו רמז נפלא בשל"ה הקדוש (מסכת חולין פרק תורה אור אות יג) בשם ה"רקאנאטי" (פרשתנו), כי מטעם זה כתוב בתורה בפרשה ראשונה של קריאת שמע (דברים ו-ט): **"וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך"** - **"מזוזת"** חסרה ו' ראשונה, שהיא אותיות **"זז מות"**, ללמדנו שבזכות מצות מזוזה זוכים להשראת השכינה בפתח הדלת ועל ידי זה ניצולים ממלאך המות, ומקור הדבר בתיקוני זוהר (תיקון י כה.): **"ודא רזא דמזוזה, דאתמר בה וכתבתם על מזוזת ביתך, מזוזת כתיב זז מות"**.

מזוזה בצד ימין כנגד יעקב אבינו לכן יש בה ז' הויות כמספר יעקב

רחש לבי דבר טוב לבאר טעם לשבח על החוט המשולש שלמדנו מדברי חכמינו ז"ל במצות מזוזה: **א.** שהיא שמירה להינצל מכל דבר רע. **ב.** שהיא סגולה לאריכות ימים. **ג.** שכותבים עליה שם **שד"י** מבחוץ לשמירה, על פי מה ששנינו בגמרא (מנחות לד.) כי מצות הנחת מזוזה היא על צד ימין של הפתח בכניסתו לבית, ולמדו כן ממה שכתוב: **"וכתבתם על מזוזות ביתך"**, ודרשו **"ביתך"** דרך **"ביאתך"**, כלומר דרך ביאתו של האדם לתוך הבית שהוא בצד ימין, כי כך דרכו של אדם שהוא עוקר את רגלו הימנית תחילה.

והנה בפרשת בא כתוב (שמות יב-כב): **"ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות... ועבר ה' לנגוף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף"**. דרשו על כך במדרש (שמו"ר יז-ג): **"והגעתם אל המשקוף, בזכות אברהם, ואל שתי המזוזות, בזכות יצחק ויעקב, ובזכותם ראה את הדם ולא יתן המשחית"**.

נמצינו למדים מדברי המדרש כי שתי המזוזות של הפתח הן מכוונות כנגד יצחק אבינו ויעקב אבינו. לפי זה יש לחקור איזו משתי המזוזות היא כנגד יצחק ואיזו מהן היא כנגד יעקב, ואחרי החיפוש מצינו פתרון לחקירה זו בדברות קדשו של ה"מעשה רוקח" (פרשת קרח ד"ה בענין בית) שהביא המדרש הנ"ל, והוסיף על כך: **"ובודאי מזוזה של ימין שבו קובעין המזוזה הוא נגד יעקב, דידוע ליודעי חן דמדתו של יעקב תפארת נוטה לימין, ויצחק נגד מזוזה שמאלית שהיא גבורה"**. הרי לנו דברים ברורים כי המזוזה הימנית שעליה מניחים את המזוזה היא כנגד יעקב אבינו.

והנני להעלות על שלחן מלכים מה שחנני ה' רמז נפלא על הקשר בין יעקב אבינו למצות מזוזה, על פי המבואר בספרים הקדושים כי **יעק"ב** בגימטריא ז' פעמים שם **הוי"ה**, כנגד ז' מדות: **חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות**, ומקור הדבר ב"לקוטי תורה" לרבינו האריז"ל (פרשת וירא על הפסוק הנה ילדה מלכה): **"ונבאר עתה יעקב כי הוא סוד ז' הויות שעולים גימטריא יעק"ב, וזהו** (בראשית כח-י) **ויצא יעקב מבאר שבע, סוד ז' הויות אלו"**.

והנה כאשר נתבונן בשתי פרשיות שבמזוזה נראה שגם בהן יש בדיוק ז' שמות **הוי"ה**, כי בפרשה הראשונה של **"שמע ישראל"** נזכרו ג' שמות **הוי"ה**, ובפרשה שניה **"והיה אם שמוע"** נזכרו ד' שמות **הוי"ה**, ולפי המבואר הרי הם מכוונים כנגד **יעק"ב** שעולה בגימטריא ז' שמות **הוי"ה**, והרי זה עולה בקנה אחד עם המבואר שמצות מזוזה היא כנגד יעקב אבינו.

יומתק לבאר בזה הטעם שנצטווינו לפתוח את כתיבת המזוזה בפסוק הראשון: **"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"**, על פי מה שדרשו במדרש (ב"ר צח-ג) מקרא שכתוב בפרשת ויחי (בראשית מט-ב):

"הקבצו ושמעו בני יעקב, מכאן זכו ישראל לקריאת שמע. בשעה שהיה יעקב אבינו נפטר מן העולם, קרא לשנים עשר בניו, אמר להם, שמעו אל ישראל שבשמים אביכם, שמא יש בלבבכם

מצות מזוזה בצד ימין של הפתח היא כנגד יעקב אבינו, לכן היא סגולה לאריכות ימים כי יעקב אבינו לא מת

מצות מזוזה היא סגולה לשמירה בזכות יעקב אבינו שהקב"ה הבטיח לו: "והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך"

סידור האריז"ל קול יעקב: השם שד"י שעל המזוזה בצד ימין מבטל קליפת רי"ב העומדת בצד שמאל של הפתח

שם שד"י שאמר לעולמו די קובע לכל נברא די סיפוקו, מבטל קליפת רי"ב המעוררת ריב ומדון על ידי מדת הקנאה

מחלוקת על הקב"ה. אמרו לו, שמע ישראל אבינו, כשם שאין בלבך מחלוקת על הקב"ה, כך אין בלבנו מחלוקת, אלא ה' אלקינו ה' אחד, אף הוא פירש בשפתיו ואמר, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. רבי ברכיה ורבי חלבו בשם רבי שמואל, הדא הוא שישראל משכימים ומעריבים בכל יום ואומרים, שמע ישראל אבינו ממערת המכפלה, אותו דבר שציותנו עדיין הוא נוהג בנו, ה' אלקינו ה' אחד".

הנה כי כן מטעם זה צוה הקב"ה לפתוח את כתיבת המזוזה על המזוזה הימנית שהיא כנגד יעקב אבינו בפסוק הראשון: **"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"**, כי בכך אנו מעוררים את האמונה השלימה שהשריש בנו יעקב אבינו להאמין באחדות ה', ואליו אנו אומרים: **"שמע ישראל"** אבינו יעקב שנקרא ישראל, עדיין אנו מאמינים במה שהנחלת לראשי השבטים ולכל ישראל עד סוף כל הדורות: **"ה' אלקינו ה' אחד"**.

סגולת המזוזה לשמירה ולאריכות ימים כנגד יעקב אבינו שזכה לשמירה ולא מת

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם שמצות מזוזה היא סגולה לשמירה, שהרי אצל יעקב אבינו מצינו ששמר עליו הקב"ה שלא יזיקו לו המלאכים, כמו שמצינו בחלומו של יעקב (בראשית כח-יב): **"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים וירדים בו, והנה ה' נצב עליו"**. ופירש רש"י: **"נצב עליו, לשמרו"**. ומקור הדבר בגמרא (חולין צא:) שהמלאכים ביקשו להזיק לו: **"תנא עולין ומסתכלין בדיוקנו של מעלה** [צורתו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד]**, ויורדין ומסתכלין בדיוקנו של מטה, בעו לסכוניה, מיד והנה ה' נצב עליו"**.

והנה לא רק ששמר הקב"ה שמירה מיוחדת על יעקב, אלא זאת ועוד שהבטיח לו הקב"ה שמירה בכל אשר ילך, כמו שכתוב (שם טו): **"והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך"**. על כן כאשר כותבים מזוזה עם ז' שמות שבה שהם כמספר **יעק"ב**, ומניחים את המזוזה בצד ימין של הפתח שהוא כנגד יעקב אבינו, הרי זו סגולה בדוקה לעורר את השמירה שהבטיח הקב"ה ליעקב.

ויש להוסיף תבלין כי הקב"ה התכוון לרמז ליעקב אבינו, כי מצות מזוזה שהיא כנגדו היא סגולה לשמירה על כל ישראל, וזהו שאמר ליעקב: **"והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך"**, פירוש, **"והנה אנכי עמך"**, שתמיד אהיה עמך **יעק"ב** בגימטריא ז' שמות **הוי"ה** שכותבים במזוזה, **"ושמרתיך בכל אשר תלך"**, בכל בית שאתה יעקב תלך להתלבש בקדושת המזוזה שהיא בבחינת יעקב, אשמור עליך שלא יכנס המזיק לאותו בית שהקדושה שלך רשומה בפתח הבית.

הנה כי כן יפתח לנו פתח להבין הטעם שמצות מזוזה היא סגולה לאריכות ימים, כפי שלמדו חכמינו ז"ל מסמיכות הכתובים: **"וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, למען ירבו ימיכם וימי בניכם"** וגו', והיא מסוגלת להינצל ממות כפי הרמז בתיבת **מזוז"ת** שהיא אותיות **ז"ז מו"ת**, על פי מה ששנינו בגמרא (תענית ה:): **"יעקב אבינו לא מת"**. לכן על ידי קיום מצות מזוזה במזוזה הימנית שהיא כנגד יעקב אבינו, אנו מעוררים בכך את כוחו של יעקב שלא מת.

מעתה יומתק להבין מנהג ישראל תורה שהביא הרמב"ם, לכתוב על המזוזה מבחוץ את השם **שד"י** לשמירה, כי היות שהמזוזה היא כנגד יעקב אבינו שהתפלל על השבטים בשם קדוש זה: **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**, ולפי המבואר התכוון להתפלל בכך על כל ישראל בכל הדורות, כפי שרמז בתפלתו **א'ל ש'די י'תן ל'כם ר'חמים** ראשי תיבות **ישרא"ל**, לכן נוהגים לכתוב על המזוזה שהיא כנגד יעקב אבינו את השם **שד"י**, להמשיך ממנה שמירה על בתי ישראל.

על פי האמור הרווחנו להבין הטעם שבחרו השבטים לדבר עם האיש על בית יוסף דוקא **"פתח הבית"**, במקום הנחת המזוזה על צד ימין שהוא כנגד יעקב, שהרי בתוך המזוזה כתובים ז' שמות **הוי"ה** שעולים בגימטריא **יעק"ב**, ומבחוץ על המזוזה כתוב שם **שד"י** שהזכיר יעקב בתפלתו, ובכך התכוונו לעורר זכותו של יעקב שהתפלל עליהם בשם זה: **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**.

שם שד"י מכניע משחית רי"ב הרוצה להמית כל תושביו

בדרך זו במסילה נעלה לבאר הטעם שבחר יעקב אבינו מכל שמות הקדושים שיש לו להקב"ה, להתפלל על השבטים ועל כל ישראל עד סוף כל הדורות דוקא בשם **שד"י** - **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**, אשר כפי המבואר מטעם זה מנהג ישראל תורה לכתוב על המזוזה בצד ימין של הפתח שהוא כנגד יעקב אבינו את השם **שד"י**.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שהביא ה"אמרי נועם" (פרשת בא אות כה) הקדמה יקרה מאירת עינים בשם המקובלים, בענין השם **שד"י** הכתוב על המזוזה מבחוץ בצד ימין של הפתח, שמבטל בקדושתו את השד העומד כנגדו בצד שמאל של הפתח, ומקור הדברים בסידור האריז"ל "קול יעקב" למקובל האלקי רבי יעקב קאפיל זצ"ל בכוונת המזוזה.

והנה הוא תוכן דבריו הקדושים, כי הנחש הקדמוני שהוא השטן יש לו משחית אחד הנקרא **רי"ב**, שהוא עומד מאחורי הדלת של הבית, וצופה בתוך הבית כדי לתת עין הרע בתושבי הבית ולהמית כל הדרים שם, לולא ה' עזרתה לנו בזכות מצות מזוזה שעל פתח הבית, כי השמות שכותבים על המזוזה מבטלים בקדושתם את הכוח של המשחית **רי"ב**, שלא יוכל לגרום נזק לתושבי הבית.

והוסיף ה"קול יעקב" לפרש בזה סוד הכתוב (תהלים לז-לב): **"צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ה' לא יעזבנו בידו"**. כי **נח"ש** עם המשחית שלו **רי"ב** עולים בגימטריא כמספר **רש"ע**, והוא זה העומד מאחורי הדלת וצופה לצדיק בתוך ביתו ומבקש להמיתו בעינו הרעה, אלא שבזכות מצות מזוזה ה' לא יעזבנו בידו. וכתב על זה ה"אמרי נועם" בלשון קדשו: **"ולדעתי רמוז בקרא** (דברים יז-ח) **דברי ריבות בשעריך, היינו הקליפה הנקראת רי"ב עומדת אצל הפתח והשער, וכמו שכתוב** (בראשית ד-ז) **לפתח חטאת רובץ"**.

והמשכיל יבין שדברי ה"קול יעקב" הם ביאור על מה שהביא ברעיא מהימנא הנ"ל, כי בצד שמאל של הפתח עומד שד אחד שיש לו רשות לחבל, וכאשר אדם נושא את עיניו ורואה את השם של אדונו במזוזה שבצד ימין של הפתח ומזכירו בפיו, אין השד יכול להזיק לו. ולפי המבואר למדנו כי שד זה הוא שליחו של הנחש קליפת **רי"ב**, וכאשר מסתכל האדם על השם **שד"י** שבצד ימין ומזכירו בפיו, הרי הוא מבטלו שלא יוכל לחבל את בני הבית.

קליפת רי"ב מכניסה ריב בין ישראל שיציץ כל אחד בפתח ביתו של חבירו

הבה נמשיך במסע הקודש לבאר בדרך השוה לכל נפש, מהי עבודת הקודש המוטלת עלינו על ידי שם **שד"י** שכותבים על המזוזה בצד ימין של הפתח, לבטל את המשחית **רי"ב** העומד בצד שמאל של הפתח, על פי מה שמצינו מעלה מיוחדת שיש לישראל זרע עם קודש בפתחי בתיהם, עד כדי כך שגרמה להכניע את רשעותו של בלעם הרשע, שלא יוכל להכניס בהם עין רעה ולקללם, כמו שכתוב בפרשת בלק (במדבר כד-ב):

"וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלקים". ופירש רש"י: **"וישא בלעם את עיניו, ביקש להכניס בהם עין רעה... שוכן לשבטיו, ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינו מעורבין, ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה שלא יציץ לתוך אהל חבירו. ותהי עליו רוח אלקים, עלה בלבו שלא יקללם".**

נמצינו למדים מזה דברים ברורים, כי בלעם הרשע ביקש לעשות ממש אותו מעשה שעושה המשחית **רי"ב**, שעומד מאחורי הדלת וצופה בתוך הבית כדי להכניס עין הרע בכל תושבי הבית ולהרוג אותם, אולם כשראה שאין פתחיהם מכוונים כדי שלא יציץ אחד באהל חבירו, לא היה יכול להכניס בהם עין הרע ולקללם.

ויש ללמוד מכך לקח נשגב, כי שורש הסכנה בפתח ביתו של אדם, הוא מצד שאינו שמח בחלקו שנתן לו הקב"ה, והוא משתוקק להציץ בפתח ביתו של חבירו לקנא שיש לו יותר ממנו, ומכלל לאו אתה שומע הן, כי השמירה בפתח הבית היא כאשר בעל הבית שנכנס בפתח הבית שמח בחלקו, ומודה לה' שנתן לו מקום שיוכל לגור בו ולחנך את בני ביתו בדרך התורה והיראה, ואינו מתפתה להציץ בפתחו של חבירו שיש לו יותר ממנו ולקנא בו, ביודעו שהקב"ה קובע לכל נברא מה שראוי לו, ועל ידי אמונה זו אין המשחית יכול להכניס בו עין הרע ולקללו כמו שלא הצליח בלעם.

הנה כי כן יפתח לנו פתח להבין ענין המשחית **רי"ב** העומד בפתח מאחורי הדלת, כי הוא מבקש להכניס עין רעה בתושבי הבית על ידי שמכניס בהם עין רעה מדת הקנאה, שלא יהיו שמחים בחלקם שיש להם בבית, אלא יציצו בעין רעה בפתח האהל של שכניהם לקנא בהם שיש להם יותר מהם, ומטעם זה נקרא המשחית בשמו **רי"ב**, כי כשמו כן הוא שמכניס מדון וריב בין ישראל בבחינת: **"דברי ריבות בשעריך".**

שם שד"י שאמר לעולמו די מבטל בקדושתו קליפת רי"ב

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם שבחר יעקב אבינו ברוח קדשו להתפלל על השבטים דוקא בשם **שד"י**, על פי מה שדרשו בגמרא (חגיגה יב.) בפירושו של שם קדוש זה: **"בשעה שברא הקב"ה את העולם, היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי עד שגער בו הקב"ה והעמידו, שנאמר** (איוב כו-יא) **עמודי שמים ירופפו ויתמהו מגערתו, והיינו דאמר ריש לקיש, מאי דכתיב** (בראשית יז-א, שם לה-יא) **אני אל שדי, אני הוא שאמרתי לעולם די".**

נמצינו למדים מזה כי הטעם שנקרא הקב"ה בשם **שד"י**, הוא על שם מאמרו לקבוע לכל נברא שיהיה לו **"די"** סיפוקו, והנה מי שמאמין בכך באמונה שלימה אין לו שום מקום להתקנא בחבירו שיש לו יותר, שהרי הקב"ה קובע לכל אחד שיהיה לו די לפי שורש נשמתו ותיקונו, ואם אין לו יותר הרי זה רק לטובתו ולתיקונו. וזהו ששנינו בגמרא (יומא לח:): **"אין אדם נוגע במוכן לחבירו".**

לפי זה יומתק להבין הטעם שהשיג יעקב אבינו ברוח הקודש, שהוא צריך להתפלל על השבטים שירדו עם בנימין למצרים אל יוסף דוקא בשם הקדוש **שד"י** שאמר לעולמו די, כי היות שכל הענין של מכירת יוסף נתגלגל על ידי שנתקנאו בו השבטים, כמו שכתוב (בראשית לז-יא): **"ויקנאו בו אחיו"**, לכן התפלל עליהם בשם **שד"י** שאמר לעולמו די, ללמדנו שכל אחד יש לו חלק מיוחד שהנחיל לו הקב"ה.

הנה כי כן זהו ביאור ענין השם **שד"י** הכתוב על המזוזה שהוא כנגד יעקב אבינו, המבטל בקדושתו את המשחית **רי"ב** שעומד באחורי הדלת, כדי להכניס עין רעה בכל תושבי הבית, על ידי שמכניס בהם קנאה לקנא איש בחבירו ולריב זה עם זה, כי על ידי שמניחים היד על המזוזה בכניסתו וביציאתו מן הבית, ומכוונים ומזכירים את השם **שד"י** שאמר לעולמו די, כדי להשריש בקרבנו את האמונה השלימה שהקב"ה קובע לכל אחד די סיפוקו, על ידי אמונה זו אנו מבטלים קליפת **רי"ב** שלא יוכל להכניס בנו מדת הקנאה.

כיון שבאנו לידי כך ירווח לנו להבין ביתר שאת הטעם כשבאו השבטים עם בנימין אל יוסף: **"ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו פתח הבית"**, במקום המזוזה שהיא כנגד יעקב אבינו שרשום עליה מבחוץ שם **שד"י**, כדי לעורר בכך תפלתו של יעקב שהתפלל עליהם בשם זה המבטל בקדושתו קליפת **רי"ב**, אשר ביטול זה הוא בזכות האחדות של יוסף ובנימין שהשפיעו מאחדותם על כל השבטים, ונעשה בזה תיקון לחטא מכירת יוסף שנתגלה עליהם בירידה זו.

לכן הבה נלך בדרכם של השבטים, בכניסתנו לבית וביציאתנו ממנו, לעמוד על פתח הבית על יד המזוזה שחקוק עליה השם **שד"י**, להתחבר עם קדושתו של יעקב אבינו שהשריש בנו את האמונה ביחוד ה', שנזכר בפסוק הראשון שבמזוזה: **"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"**, ולהיזכר בתפלתו שהתפלל על כלל ישראל עד סוף כל הדורות: **"ואל שדי יתן לכם רחמים"**, ובזכות זה נזכה לשמירה שהבטיח הקב"ה ליעקב אבינו: **"והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך".**

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com